

BASIN BÜLTENİ

Türk Dermatoloji Derneği Yönetim Kurulu Üyesi

Prof. Dr. NİLGÜN ŞENTÜRK

Benleriniz Kabusunuz Olmasın

Vücudunuzdaki benleriniz büyüyor, kaşınıyor veya kaniyorsa vakit kaybetmeden dermatoloğunuza başvurun.

Hemen her yetişkin insanın birkaç adet beni vardır. Açık tenlilerde ben sayısının daha fazla olması (10-40 arasında) normaldir. Benler konusunda aşırı endişe edilmemeli ancak mutlaka dikkatli olunmalıdır. Çünkü, bir deri kanseri olan melanom, benin üzerinden veya yakınından gelişebilir. Melanom erken yakalandığında tedavi edilebilir. Melanomanın ilk bulgusu bir bende ortaya çıkan değişiklik veya yeni çıkan bir ben olabilir. Deride ortaya çıkan benlerin takip edilmesi, benlerde oloğanüstü bir değişiklik görülmesi halinde mutlaka bir dermatoloji uzmanına başvurulmadır. Çünkü bu şekilde melanomu erken yakalama şansı elde edilebilecektir.

Dermatoloji uzmanı, nasıl ve hangi sıklıkta derinin ve benlerin kontrol edilebileceğini hastaya öğretecektir.

Çocuklardaki Benler

Genellikle küçük çocuklardaki benler konusunda endişelenmeye gerek yoktur.

Çocukluk çağı ve adölesan dönemde benlerin çıkması normaldir. Çocuk büyüdükçe benler de büyür. Bazıları koyulaşır, bazılarının da rengi açılır. Bu değişiklikler çocuklarda beklenen normal olaylardır ve genellikle melanom bulgusu değildir.

Benlerin Belirti ve Bulguları

Benler, genellikle kahverengi olmakla birlikte bazen açık kahve, siyah, kırmızı, pembe, mavi, deri renginde veya renksiz de olabilirler.

Şekil olarak yuvarlak, yüzeyi düz veya hafif kabarıktır, görünüşü aylar içinde değişmez, aynı kalır. Bazılarının üzerinde kıl olabilir. Bazı benler, yıllar içinde değişebilir ya da tamamen kaybolabilir.

Benler deride herhangi bir yerde ortaya çıkabilir, saçlı deri, parmak araları, el avuç içi ve ayak tabanı ve hatta tırnak altında bile görülebilir.

Vücutta yeni bir ben ya da leke görüldüğünde dikkatli olunmalıdır.

Kanser riski açısından asimetri önemli bir ipuçudur. Lezyon ortadan ikiye bölündüğünde iki taraf birbirine benzemiyorsa ben asimetrikdir.

Benin kenarları düzensiz, yer yer girintiler yapmış veya bazı yerlerde sınır iyi takip edilemiyorsa risk söz konusudur.

Renk, ben içinde değişiklik gösterebilir, koyu-açık kahve, siyah olabilir bazen beyaz kırmızı ya da mavi alanlar içerebilir.

Melanomlar tanı konulduğunda genellikle 6 mm'den büyüktür, ama bazen çok küçük de olabilir.

İlerleme, lezyonun geri kalan kısmından farklı görünen kısım olması ya da var olan benin boyut şekil veya renk değişikliği göstermesi dikkate alınmalıdır.

Benler Kimlerde Ortaya Çıkar?

Hemen hemen her yetişkinin birkaç adet beni vardır. İnsanların çoğundaki benler sıradan benlerdir. Başka ben tipleri de vardır. Bunların bazıları melanoma için risk taşır. Bunlar:

Atipik benler (displastik benler):

Bu benler melanoma gibi görünür ama melanoma değildir. Ama bu hastaların bazı şartlarda

melanoma geliştirme riski fazladır.

Bu şartlar;

- 4 veya daha fazla atipik beni varsa
- Daha önceden melanom öyküsü varsa
- Birinci derece akrabalarında (ebeveyin, kardeş veya çocuk) melanom varsa

Atipik benler genellikle kalem arkası silgilerin çapından daha geniştir. Garip şekilleri vardır, yuvarlak değildir, 1 den fazla renk karmaşası içerirler (kahve, kırmızı, pembe)

Atipik benler vücutta herhangi bir yerde ortaya çıkabilir, genellikle gövdededir, nadiren yüzde ortaya çıkarlar.

Çok sayıda atipik beni olan kişiler ailesel atipik multiple mole- melanoma sendromu olarak tanımlanan bir duruma sahip olabilir, bunların 50 den fazla benleri vardır, bazıları atipiktir, kan bağı akrabalarında melanom öyküsü vardır.

Atipik ben üzerinden melanoma gelişebilir, Atipik benleri olanlar mutlaka bunlardaki değişimi takip etmelidir.

Doğumsal benler:

Kabaca 100 insandan birinde doğumsal ben vardır. Bunların boyutları çok değişkendir, çok küçük olabileceği gibi gövdenin yarısını kaplayan boyutlara da ulaşabilir. Dev doğumsal beni olan olanlarda melanoma gelişme riski fazladır. Bu nedenle yakın takip edilmelidir.

Spitz nevus:

Spitz nevüsler melanoma çok benzer ve gözle bakarak ayırd edilemeyebilir. Bu benler genelde pembedir, deriden kabarık ve kubbe şeklindedir. Kırmızı siyah kahve gibi farklı renklerde de olabilir. Spitz nevüslerin çoğu yaşamın ilk 20 yılında ortaya çıkar, ama yetişkinlerde de gözlenebilir.

Kazanılmış-akkiz benler:

Eğer benler doğduktan sonra ortaya çıkarsa kazanılmış ben denir.

Açık tenli insanların çoğunda 10-40 arasında ben vardır. Bunlara sıradan ben denir. Eğer bir kişide 50 den fazla ben varsa bu hastalar melanom gelişimi açısından daha fazla risk taşımaktadır.

Benlerin Tanısı, Tedavisi ve İzlemi

Dermatoloji uzmanları deneyimleri ile bir lekenin ben olup olmadığını anlarlar. Ayrıca kullandıkları bazı aletler veya cihazlar yardımı ile benleri daha ayrıntılı inceleyip bunları kayıt altına alabilirler. Kayıt altına alınması benlerin daha sonraki vizitlerde ortaya çıkan değişikliklerin takip edilmesini sağlar.

Benlerin çoğunun tedavi edilmesi gerekmez ama benler hastaya rahatsızlık veriyorsa (kıyafet giydiğinde sürtünüyorsa), görünümünden rahatsız oluyorsa veya kanser şüphesi varsa çıkarılabilir.

Benler cerrahi olarak çıkarılmalıdır, bu yöntem aynı zamanda patolojik inceleme yapılmasına olanak sağladığı için tercih edilmektedir. Lazer ile benlerin yakılması önerilmiyor, hatta lazer epilasyon sırasında benlerin yanmaması için korunması gerekmektedir. Benlerin çıkarılması kanserleşmesine neden olmaz aksine hem tanısı kesinleşir hem de tedavi edilmiş olur.

Benler çıkarıldıktan sonra bu bölge iyileşir, alınan ben histopatolojik olarak incelenir ve iyi yada kötü huylu olduğu kesinleşmiş olur. Bazen çıkarılan alanda ben tekrar çıkabilir bu durumda mutlaka hemen dermatoloğunuza başvurmanız gerekir. Bu melanomun belirtisi olabilir.

Benler konusunda bilmemiz gerekenler:

- Eğer vücudunuzdaki herhangi bir ben şekil değiştiriyorsa, kaşınıyorsa, veya kanyorsa mutlaka dermatoloğunuza başvurun. Bunlar melanoma gelişiminin işaretidir, erken tanı konulduğunda melanoma tedavi edilebilir ama tedavi edilmezse öldürücü bir deri kanseridir.

- Derinizi belli aralarla kendiniz muayene edin, kendi kendine muayene melanomu erken yakalamanızı sağlayacaktır. Dermatoloğunuz kendi kendine deri muayenesinde nelere dikkat etmeniz gerektiğini size oğgretecektir.

Derinizi mutlaka güneşten koruyun,

Güneş ışınlarının benlerin sayısını arttırdığına inanılmaktadır. Yapılan alışmalarda UV ışınlarının deri kanseri gelişiminde önemli rol oynadığı gösterilmiştir. Yine yapılan çalışmalarda solaryumlar ve yapay ve güneş kaynaklarının da deri kanseri gelişiminde önemli rol oynadığı gösterilmiştir. Bunun için bronzlaşmak için uğraşmamak, yüksek faktörlü güneşten koruyucuları düzenli ve yeterli miktarda kullanmak ve koruyucu özellikte kıyafet seçmek önemlidir.

- Eğer 100'den fazla beniniz varsa mutlaka sizi takip eden bir dermatoloğunuz olmalıdır. Ayrıca ailesel mol-melanom sendromu olanlarda her 3-6 ayda bir mutlaka dermatoloğa başvurmalıdır. Eğer benler stabilse yani hızlı değişim göstermiyorsa doktorunuz kontrol vizitlerini daha seyrekleştirebilir.